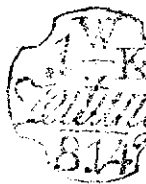

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Oktober 18-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Belgium Catholicum.

Végezte annak a' rendelésnek, melyet a' Szövetséges Belgiumi Uralkodó Hertzeg, Belgium Catholicumra nézve kiadott: —

8) Valamelly írónak első iz-béli nemzetisége- (felesége és gyermekei) meghalván, minden írásaihoz való tulajdoni jussa meg ézünik, 's minden munkái abba a' szakaszba tartoznak, melyről a' 13-dik tikkelyben szó leszen.

9) Belgiumban meghatározott módon tilalmazzatik az, hogy valaki valamelly munkát, melyhez az író valami tulajdoni just tarthat, utánna nyomtathasson, 's elárulhasson, 's abban az esetben, ha az utánna nyomtatás valamely idegen országban történt volna, azt béhozni és elárulni nem szabad, olly hüntetés alatt, hogy a' ki ezt szelekszi, az abból még el nem adott nyomtatványok tölle elvétetessenek, 's azon kívül olly summát fizessen, a' mennyit az eladott munkának 300 nyomtatványi érnek, a' melly summa, az íróé vagy örököseié leszen. Az a' ki a' maga haszonvitelére egy ilyen utánnyomtatott könyvet béhoz: bírságot ugyan fizetni nem köteleztetik, de a' könyv elvétetetik tölle. —

10) Minden eredeti munkához való tulajdonosi jus-felől, a' melly ezen rendelésnek kiadattatása előtt nyomtattatott, bí-

zonyossá tétettetik annak írója az 5-dik tikkely szerént.

11) Valamelly munkának lefordittatása a' szerzőnek tsak a' maga kiadásához ád just: 's ezen esetben tsak a' fordításhoz tett jegyzésekhez és magyarázatokhoz van néki tulajdonosi jussa.

12) A' 9-dik tikkelyben kifejeztetett bűntetések alatt tilalmazzatik valamelly fordításnak kihirdettetése, a' mellyhez az író vagy az ő örökösei még just tartanak, 's tulajdonosi just sem szabad ahöz tartani, ha ezek az eránt írásban való egygyezéseket nem adják, avvagy ha a' fordítás még másodsor ki nem nyomtattatott.

13) Kivétetnek ezen rendelések állól, a' Biblia, a' templomi és iskolai könyvek; az úgy nevezett *Classicus* irások; az idegen tudományos munkák; Almanakok, egy szóval mind azok, mellyekhez ezen tartománynak semmi lakosai tulajdonosi just nem tarthatnak, vagy azért, mint-hogy az ilyen könyvek minden nemzetektéki, vagy pedig azért is, hogy az 5-dik tikkelyben meghatározott időszakoz eltelet. Hanem ez a' kivétel tsak magát az úgy nevezett *textust*, (az eredeti munkát) illeti: a' jegyzésekre és hozzáadásokra nézve itt is helye lehet a' tulajdonosi jusnak. —

14) Minden újságleveleknek, tudósí-

tásoknak, úgy nevezett *periodicus* írásoknak kiadóji kötelezettek, valamint újaknak kiadhatása, úgy a' már folyamatosan levőknek folytathatása végett, arra töllünk engedelmét kérti, melly csak abban az esetben adatik meg nekik, ha elegendő módon megmutathatják, hogy legalább is van 300 védőjük. Mind azok, a' kik Oktob. 10-dik napjáig évégre az illendő lépéseket meg nem teszik, elvesztik jussikat. Nem értesítettek ide a' tsupa tudományt és mesterséget illető levelek. —

15) Minden kinyomtatott munkából (írásból), még pedig ha 100 levelnél többől állnak, be kötvé, az áruhatás előtt a' kiadó dolgokra ügyelő Minis. rúnk kezébe küldeni tartoznak a' kiadók három nyomatosszót. Ide értesített az újságlevelek földrajzpolitiká, rendelvény, a' a' többi.

Valamint idegen földről, nevesetesen *Belgiumból*, *Frantzia országból*, úgy *Frantzia országból* is *Belgiumba* az előbbeni országok alatt sokan által költöztek, jószágokat vásároltak, hivatalokat kaptak 's több eféle. Erre föl körönségesen csak annyi határozás létezik vala a' *Frantzia* békeségkötésben, hogy a' *Frantzia* országgal összekötött tartományokból a' *Frantziák*, *Frantzia* országba, 's az idegenek *Frantzia* országból a' magok eredeti hazájukba, 6 ezután dőlnek lefolyta alatt vissza térhetnek. Ezt a' közönséget határozást azonban már most valamint a' *Frantzia* úgy a' *Belgiumi* országok is keskenyebb határok közé szorította. *Belgiumban* ilyen végzést hirdettek ki az ott megnyomult *Frantziákra* nevezé: —

„Még gondolván, hogy az ólja, hogy *Belgium* *Frantzia* országgal össze ismétellett vala, sok *Frantziák* hivatalokat kaptak *Belgiumban*, mellyeket még most is bírnak, pedig a' mellyekhez a' józan okossággal meggygyverő politika szerént a' *Belgáknak* magoknak van legelső jussok; de más felől azt is meggondolván, hogy

találhatóknak oly különös okok, mellyek minket arra indíthatnak, hogy némellyeknek ezen személyek között azon politikai jussokkal való élelt, mellyekkel a' *Belgák* élnek, megengedjük: meghatároztuk. —

„Hogy mind azok a' *Frantziák*, a' kik töllünk polgári-levelet kapnak, olyan jussal bírjanak a' politikai hivataloknak folytathatására a' milyennel magok a' *Belgák* bírnak. Mint azok a' *Frantziák*, a' kik most *Belgiumban* hivatalokat viselnek, hivatalokból elbocsátatnak, ha két hónapok alatt polgári levelet nem kapnak. Mind azok, a' kik Oktob. 10-dik napjáig a' magok kérelmeket be nem adták, azért, hogy ilyen polgári-levelet kapjanak, úgy tartatnak, mintha minden ehhez való jussal magok lemondottak volna.

Frantzia Ország.

A' *Frantzia* törvény hozó Kóvetek Kamara má jó ideje, hogy tanácsokzik ugyan ezen tárgy felett, tudni illik, hogy mit kellessék azon idegenekkel csinálni a' kik azon tartományokból, mellyek *Frantzia* országgal összekötött vala, azokból ebbe által költöztek, itt jószágokat vásároltak, hivatalokat kaptak 's a' többi. Sokan mint a' Kamara biztossága is mellynek az esmeretes *Reynaud* volt a' szószólója, úgy vélekedtek, hogy ezek az emberek már egyszer *Frantziák* lettek, 's az által, hogy az ő tartományok *Frantzia* országtól elszakítottak, ők magok, a' mi az ő tulajdon személyeket illeti, emiatt nem szűnnek meg *Frantziák* lenni. Mások éppen ellenkező itélettel voltak. Végre voksolásra került a' dolog, mellynek a' lett a' kimenelete, hogy többek találtatnak olyanok, a' kik úgy itélet, hogy az idegen tartományokból *Frantzia* országtól való elcséssé által az ezen tartományokból való idegenek is, ambar *Frantzia* országban megtelepedtek, tsakugyan megcsüntek *Frantziák* lenni. A' melly vélekedés a' voksok' többsége által meg is ha-

tározatott, ennyi módosítással vagy változtatással, hogy a ki ezen idegeknek között Frantzia országban megmaradni és ott politikai jussal élni kíván, bizonyos idő alatt polgári levelet kötelezték nyerve magának.

Az új formula, melly által a Király Frantzia országban most a törvényeket hirdette, ez: —

„Lajós, Isten kegyelméből Frantzia ország' es Navarra' Királya, köszöntésünket ajánljuk minden jelenlévőknek és jövőbelieknek; Mi jóvállottuk, és a két Házak helybenhagyák; rendeltük és rendeljük, a mint következik, 's a' többi.

— Ittmár a' törvény találtatik szórol szóra. Az után a' bérekesztő szavak következnek, e'képpen: — Parantsoljuk és rendeljük, hogy ez a' két Házakban lefolyt, megfontoltatott, és elfogadtatott törvény mint Státustörvény hétéltetessék; akarjuk, hogy ez a' mi egész Királyi birodalmunkban és minden aláuk vettietve lévő tartományokban megtartatassék és követessék. Megparantsoljuk tehát ítélőszékeinknek, várasainknak, Prefektusainknak 's minden előjáróinknak, hogy a' jelen lévő törvényt teljesítsék, kövessék, 's gondját viseljek, 's vigyázattal legyenek, hogy azt mindezek teljesítsék, kövessék 's eltévén gondját viseljék, 's hogy ezt minden alattvalóink tudhassák, a' hol szükséges leszen mindenütt olvasták, hirdettessék, 's a' jegyző könyvekbe beíratassák. Mert a' mi tettésünk ez (*car tel et notie plaisir*). Kélt Párisban, 's a' többi. “

Generál-Lajtnánt *Drsolles* a Párisi katoná Kormányozó kihirdette Sept. 28-dik napján, hogy ő az oda való Nemzeti testőrző seregeknek 8 tisztjeit és 3 Adjuvánsait hivataljaiktól megfosztotta, azért hogy nem jártak-el illendőképpen a' szolgálathban.

A' *Journál de Dibats* ilyen tikkelyt adott-ki Oktober 4-dik napján: — „Ép-pen most hat könyvárosokat foganak-el Pá-

risban, azért, hogy zendülést, gerjesztő irasokat szélesztertek-el, melyek között egygyiket egy úgy nevezett *Septembrissör*, a' másikat, egy Királygyilkos írta, a' ki magát nem csak a' Királynak hanem sok ezer más embereknek vérekkéi is bénotskolta, kik az 1793-dik esztendőben oda lettek, 's a' kiknek halales sententziákat mind ő írta alá. Innen meg lehet itelni mitsoda foglalató irásoknak kell ezeknek lenni. A' mellyeknek fogantatóságától azonközben mi, a' mai időben olly kevéssé félünk, hogy közönséges felfejtetés alá is el merjük venni őket.

Ezek a' könyvárosok még az ő elfogattatásoknak napján a' Követek Házához folyamodtak kéro leveleik által, az eránt panaszolkodván, hogy ők tsupa teuzés szerént (önkényen) való elfogattatásnak volnának az áldozataik. Az ő panaszolkozó írássok a' kérelmek' biztosságának adatott által megvisgáltatás végett.

Hasonló kérelem érkezett ezen Ház' eleibe egy *Tours* városabeli embertől, a' Királynak Jul. 26-dik napján költ végzése ellen, melly által minden eddig való katonaszkolák eltöröltetnek, hogy újak állitassanak-fel helylítették. A' könyörgő ezeket mondja: *Először*, ezek az oszkolák törvény által voltak felállitattva; a' Király tehát nem törölheti-el őket tsupa Dekretom által — *másodszer* attól tart a' könyörgő, hogy a' mint a' Királyi Dekretom' kezdő szavaiból hozzá lehet venni, az új katonaszkola, az ország' új Constitúziójával ellenkezőleg, csak a' nemesség' számára való fogna lenni, pedig az Országlósékeknek külömben is elegendő eszközök vannak kezében a' nemességnek kedvezni, ha olyan közönséges nevelő hazákat nem rendel is kiszorítólag nekik, mellyek a' Státusnak közönséges költségén tartatnak. A' Ház meghatározta, hogy ki kell ezen kérelmet nyomtatatni, és megvisgáltás végett biztosság elcibe adni.

Hertzeg *Beri* egy időtől fogva Ása-

tzában tett katonai útozásokat. Oktob. 7-dikén *Straszburgból Hünningenbe* érkezett, a' hol a' *Bázei* és egyéb szomszéd környékekről nagy sokaság jelent még látására. Az őrző sereget megmustralta *ó K. Hertzegsége*, a' vár' fokát körül járta. ajándékokat osztogatott, némely tiszteket feljebb emelt, a' vár' Májorjait egy eszten-dei bázi fogságba küldötte, 's azután *Befort* felé tovább indúlt. —

Azt olvassuk a' közönséges levelekben, hogy Gen. *Vandamme* az Orosz fogságból Párisba vissza érkezvén az ólta mindent elkövetett, hogy a' Királyhoz valami módon békaphasson 's kegyelmébe béeshessen. Barátjai által, kik a' magok előbbeni Országlószék alatt volt méltóságikat a' mostani alatt is megtartották, már annyira is vitték volt a' dolgot, hogy a' Királyi közönséges audientziás palotába *Vandamme* is hébóttatott. De csakugyan így sem erhatték el célzássokat az 3 baráttyai: mivelhogy megértvén a' Király az ó ottlétét, nagyon megharagodott, és a' helyett hogy maga' eleibe bótótotta volna, túdtára adatta, hogy haladék nélkül távozzék-el a' Királyi palotából.

A' *Hamburgi* levelek szerint *Marschal Ney* és más nagy emberek is próbát tettek, hogy *Marschal Davoust* eránt a' Király hajlandóságát megnyerhessék. Már a' Király is engedni látszott, és audientziát ákarta neki adni: de nem írják mi-toda történet okozta, elég az, hogy csakugyan még sem nyerhette meg az audientziára való bótótátást. Utóljára még egy próbát tett egyenesen maga, 's másodsor is a' Királyhoz irt, de még eddig semmi választ nem kapott.

Spanyol Ország.

Madridból e'képpen irtak Sépt. 26-dik napján a' Párisi újságok szerint: —

„Ó Felsőge szünet nélkül mutatja magát a' fő város' lakosai között; már minden közönséges intézeteket megtisztelt a' maga felséges látogatásával; úgy látszik,

hogy *Udvarának* ősi feszes rendtartásaihoz nem köti magát igen pontosan hozzáok; *Udvarnokjaival* is fölöstökömöz, 's jóltévé lehótsátkozásával és nyilvánóságos magaviseletével bámulásra indítja a' körülleteléseket.

(A' többi következik).

Béts.

Az előjáró szavai annak a' kérelemnek, melyet a' *Szent János Jérusálemi* vagy a' *Máltai Rendjének* Ritterei a' *Párisi Congressusra* küldötteknek, a' Párisi újságlevelek szerint így vannak írva: —

A' *Szent János Jérusálemi Rendje*; a' maga régi lételének visszaadátatását kéri a' Szövetségés Hatalmasságoktól. —

„Mint maga is *Uralkodó Hatalmasság*, meghívja a' Királyoknak jóvóltokat és nagy lelküéseket; egyszersmind pedig mint *Religiosus és Katona Rend a' Kereszténység* Felsőge Országlóinak Vallásokhoz folyamodik, a' kik nem régen azért öltöztek vala fegyverbe, hogy a' polgári társasági állapotot győzedelmek által vissza szerezzék, most pedig azért gyülekeztek össze békességesen, hogy azt megerősítsék. —

„Ez a' Rend azzal a' bizodalommal közelít a' Szövetségés Hatalmasságokhoz, a' mely egy félelem és mótók nélkül való Rendhez illik, a' mely Rend minden Hatalmasságoznak szüntelen baráttyok, el-lenségek pedig soba sem volt; mely az ó régi felállításától fogva minnyájoknak javokért, különösen pedig égynek valakinek nagyravágyásáért soha nem tsatázott. —

„Az emberi szeretet által fundáltván, a' vallás által recskébe szedettetvén. vitézsége által elhíresedvén, ó azon lóge-rekben vette származását, melyekben azok a' Királyok és népek a' Keresztnek zászlója alatt magokat össze tsatolták, a' kik azért gyülekeztek volt *Európának* minden részeiről össze, hogy a' Kereszténységet védelmezzék. Ez a' Rend volt utól-

só tanuja azoknak a' nevezetes próbatételeknek; 's ő lett mintegy az az emlékeztető oszlop, melly a' Philosophus Európának a' Keresztény Európa' ditsósége és Virtusai felől bizonysgot teszen. —

„Azok a' szerentsétlenségek, mellyek a' *Sz. János Jéruzálemi Rendjének* fel-fordulását magok után vonták, az egéaz világ előtt esmeretesekek. Ezt a' szigetet, melly a' Kereszténységnek a' hitetlenek ellen, a' kik ezt a' maga vitéz oltalmazóinak kezeik között soha ki nem ragadhaták, illy sokáig oltalmazó bástya gyanánt szolgált, ezt a' szigetet, melly azoknak a' nemes Rittereknek, kiknek bőszejők a' megigért föld, (Jerusalem) volt, a' kik ezt a' szigetet a' magok vérekkal öntözték, munkáik által termékenyvé tették, a' hol mindenek az ő atyai országlássoknak jó téteményeire emlékeztetnek, 's a' Ritteri vitéz bátorságnak bámulásra méltó tselekedeteire emlékeztetnek mindeneket, ezt a' szigetet példa nélkül való történeteknek hosszú sorai, egy Keresztény és barátságos Hatalmasságnak kezire juttatták. —

„A' tulajdonhoz való illy szent 's illy törvényes Fejedelmi júsok nem hozhatatnak kétségbe: hanem a' politika kívánnya a' Rendtől ezt az áldozatot, a' melly Rend mindenkor kész lévén arra, hogy magát Európának jáváért feláldozza, ha szintén keservesen esik is néki, tsakugyan oda bagygya ő ezt a' szent helyet, a' hol ennek illy sok fiai és illy sok vitézeknek hamvai nyugosznak, arra kérvén a' Hatalmasságokat, hogy adjanak néki egy asy lumot (menedék helyett) a' hol annak az intézetnek omlásait összeszerkeztethesse, mallynek visszaállittatását vallás és a' politika, illy nagyon kívánnyák. —

„Az a' sziget, mellyet a' Rendnek, annak kipótolására, a' mit ő elhagyni kéntelenítettik, adni lehetne, úgy látszik, hogy tsak *Korsza* lehet, melyhez mint tulajdonához egy Keresztény Hatalmasság sem tart just 's a' mellynek ezen Rend alá való

átaladattatása, Európát a' *Sz. János Jéruzálemi Rendjének* megtartatása 's függetlensége felől, Angliát pedig a' maga betses nyeresége, tudni illik M ált a szigete felől bizonyossá tenné.“

További szavai által minden tölle kitelhető szolgálatokra való készsége ajánlván a' Rend, az utánn e'képpen fejezi ki magát: —

„De, úgy mond, van még ennél felségebb és fontosabb indító ok is, a mit meg kell fontolni, és a' mellyet a' Szövetségesekeknek bősseége el nem mellőzhetett észrevétel nélkül, Európának egygyik végétől fogva a' másikig mindenütt eszekbe vették a' Fejedelmek, hogy az a' lélek, melly a' nemességnek ezen Rendjét szerzette és felelevenítette, ismét felserkentessék, erősebb lábba kapjon, és szélesebben kiterjesztessék, azért, hogy magát mind azoknak a' titkos társaságoknak ellenek szegezze, a' mellyeknek rontó célzásaik illy esmeretesekek, 's végrehajtó eszközeik illy titkosok 's kemény fundamentomnak valának. Azért sokasították meg a' Fejedelmek a' Ritteri Rendeket mindennütt, hogy a' Királyi méltóságnak új támaszokat 's a' polgári társaságoknak új oltalmazókat szerezzenek.“

Írását ilyen szavakon végzi a' Rend: — „Talám a' se' lenne lehetetlen, hogy a' *Szent János Rendjének* szélesebben kiterjedő és közönségesebb határozások adattassanak, ha tudni illik ő több nemzetekkel és számosabb familiákkal össze köttetene, és a' nemességnek egy közönséges öszszetsatolódása' pontjává tétettetne; 's a' t.“

Az a' harmadik nagy mulattság is melyről még akkor emlékeztet tettünk, mikor azt kihirdettük, hogy a' Monarkháknak ittlétek alatt egyéb időtöltések között nevezetesen három fogna olyan történni, melyből bizonyos tekintetében a' közönség is részt fogna venni, véghez mene a' múlt hétfün estve. Ez egy nagy muzsikái

mulattság vala. A' neve vagy czíme Samson; készítője volt Haendel. Véghez ment az Udvari Lovaglő iskola' szálájában. Jelen voltak halgatásán a' nagy közönségből hivatalos személyekén kívül, a' Felsőges Udvar is a' maga Felsőges Vendégeivel egygyütt.

Ó Cs. K. Felsőge Orvos Doktor, Labesi Gúldener urat, az ő széles tudományát, tapasztalását, orvosi gyakorlatosságát, 's a' tudományokra nevezte szerzett érdemeit, mellyek által magát valamint a' belső úgy a' külső tudósabb emberek előtt is esmértelessé tette, a' meghalálozott *Werner* helyébe Alsó Ausztriai Proto-Medicusa, valóságos Országlőszéki Tanácsosa 's egészségügyi Referendariusá tenni kegyelmesen méltóztatott.

Ma, minden előttünk esmérteles napok között legnevezetesebb nap van egész Európában. Ma van Októbernek 18-dik napja, a' *Lipsiai* örök emlékezetben maradó ütközetnek innepnapja. Most reggeli 8 óratájban, mikor éppen ezeket írjuk, úgy szollván egész *Béts* városa le fele a' *Práter* felé, nem mondhatjuk hogy sétál vagy megyen, hanem úgy szollván hőmpőjög; egymást taszítja a' sokaság, mint a' tenger' habjai. És hová seregeinek mind ezek? — le a' *Práterbe*, a' *Lipsiai* tsata' emlékezetes napjának meginneplésire.

Ez a' *Práter*, ez az éppen *Béts* mellett alól felől lévő, kies, sétáló gyalog és szekér utak által keresztül vagdal-

tatott, kortszakkal kávéházakkal megakatott érdő és mező, a' mingyárt ezen alól lévő *Simmeringi* szép térséggel egygyütt vendeltetett a' mi mai nagy innepünknek celebráltatására, a' melly katonasáplomi pompán bezdődik, 's egy katonai, a' milyen fényes éppen olly nagyvendégségen végződik. Fényes lesz en ez, mert itt lesznek a' *Bétsben* lévő Monárhák, nagy is lesz en, mert a' *Bétsi* és környéki minden fegyveres seregek a' nevezett térségen fognak ebédelni.

A' katonaság jó reggeltől fogva karodik harsogó muzsikával le a' *Práter* azon hely felé, a' hol az istentiszteletnek tartatására egy négy szegletű, valami négy lábnyom magasságú, szepen megégyenesített tetetű töltésű, egy magas sátor van felállítatva, a' melly körül az egész katonasereg négy szegletű sába állítatik. Az istentiszteletnek végződése után lemarschirozik a' sereg ahoz a' *Lusthaus* nevezet alatt esmérteles filegoriához, a' melly a' *Práter* alsó részében, a' *Duna* partján, a' *Leopoldstadt* gyalogolva valami egy órányira esik. A' Monárhák ezen filegoriában a' katonaság pedig rész szerént a' *Lusthaus* mellett két felől, rész szerént pedig a' *Duna* ágán túl lévő mezőn, ebédelnek. Mindenütt hosszú asztalok állítattak-fel számokra. Ezen a' *Dunán*, itt a' *Lusthaus* és a' *Simmeringi* mező között, három hajóshidak állítattak-fel, a' mellyeken a' katonaságnak egyrésze a' maga asztalai mellé által karodik.

(Folytatása a' *toldalékban* a' (*) *jege* alatt következik.)

Oktob. 15-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 251 7/8 forintot Vállászedulában. Egy Cs. arány 11 forintot 40 krt. ...